

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Małgorzata Wąchała**

po rozpoznaniu w dniu 24.01.2014 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej sp. z o.o. w K., M. L. i A. C. (1)**

przeciwko **M. A.**

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza na rzecz pozwanego M. A. od powodów:

- NZOZ „(...)” sp. z o.o. w K. **1 325, 68 zł** kosztów procesu,
- M. L. **1 325, 66 zł** kosztów procesu,
- A. C. (1) **1 325, 66 zł** kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powodowie NZOZ „(...)” sp. z o.o. w K., M. L. i A. C. (1) wnieśli o zobowiązanie pozwanego M. A. do opublikowania na jego koszt na łamach dziennika Gazeta (...), w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia, na trzeciej stronie, zajmującego co najmniej połowę strony, o czcionce C. lub T., o wielkości czcionki 16, pogrubionej, oświadczenia o następującej treści: „Przepraszam Panią M. L., A. C. (1) oraz spółkę NZOZ „(...)” za rozpowszechnianie nieprawdziwych i szkodzących w ich dobra osobiste i renomę informacji jakoby wbrew umowom zawartym z Gminą K. NZOZ „(...)” nie zrealizował programów zdrowotnych na rzecz mieszkańców tej gminy oraz podpisał z Gminą umowy na pracę pielęgniarek szkolnych na co otrzymywał środki z NFZ oraz z Gminy, a tym samym zagarnął przeznaczone na ten cel środki publiczne. M. A.”, o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz 70 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu, zasądzenie od pozwanego na rzecz Fundacji (...) w K. (KRS: (...)) 20 000 zł, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że Spółka NZOZ „(...)” została założona w 2003 r., powódka M. L. pełni w spółce funkcję prezesa zarządu, natomiast powódka A. C. (1) wiceprezesa zarządu spółki. Podnieśli, że celem działania spółki było świadczenie kompleksowej opieki medycznej na rzecz firm i osób prywatnych poszukujących alternatywy dla publicznej służby zdrowia. NZOZ „(...)” zapewnia świadczenia medyczne w ramach umowy z

Narodowym Funduszem Zdrowia, a także komercyjnie. NZOZ „(...)” świadczy profesjonalne usługi medyczne w zakresie podstawowej, jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Powodowie wskazali, że w dniu 04.08.2009 r. pozwany M. A., będący wówczas radnym Gminy K., złożył w Prokuraturze Rejonowej Wrocław - Krzyki Zachód zawiadomienie o działaniu na szkodę Gminy K. przez NZOZ (...) sp. z o.o. W sprawie w dniu 11.08.2009 r. zostało wszczęte śledztwo z art. 296 § 1 kk, które od dnia 30.06.2010 r. zostało przejęte do prowadzenia przez Prokuraturę Okręgową we Wrocławiu Wydział VI ds. Przestępczości Gospodarczej. Powodowie podnieśli dalej, że w toku postępowania prowadzonego pod sygn. akt VI Ds. 80/10 przesłuchany w charakterze świadka M. A. zeznał, że z tytułu sprawowanej funkcji radnego gminy K. uzyskał informacje od pracowników NZOZ „(...)” w K. o licznych nieprawidłowościach zaistniałych przy likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w K. i nabyciu jego majątku przez NZOZ „(...)”. Zdaniem M. A. nieprawidłowości te związane były głównie z preferencyjnym traktowaniem NZOZ-u (...) przez Wójta Gminy K., co przekładało się na zaniżanie wartości majątku zlikwidowanego SPZOZ, ustalenie niskich stawek czynszu za wynajmowane przez NZOZ budynki gminne oraz realizację przez NZOZ „(...)” programów zdrowotnych, które finansowane były ze środków gminnych. W toku przesłuchania M. A. zeznał, że w latach 2003-2008 gmina K. przekazała NZOZ „(...)” ok. 2 000 000 zł. Pieniądze te zdaniem radnego zostały wyłudzone, gdyż wykorzystano je niezgodnie z przeznaczeniem, a nadto gmina nie przeprowadziła, wbrew obowiązującym przepisom, konkursu na zakup usług medycznych zlecając ich wykonanie jednemu w gminie ośrodkowi zdrowia NZOZ „(...)”. Powodowie podnieśli, że w latach 2003-2007 w placówce NZOZ „(...)” zatrudniona była na stanowisku lekarza rodzinnego żona pozwanego A. A. (1). Została ona zwolniona w 2007 r. i w ocenie powodów miało to wpływ na zawiadomienie przez pozwanego R., która następnie przeprowadziła kontrolę finansów gminy K. w zakresie współpracy z NZOZ „(...)”. Wskazali, że pierwszy kontakt z pozwanym mieli w sytuacji, gdy ten próbował nakłonić M. L. do przywrócenia A. A. (1) (wówczas G.), do pracy w przychodni w B., skąd została uprzednio przez powodów zwolniona. W toku prowadzonego śledztwa ustalone zostało, że mimo iż R. stwierdziła brak stosowania procedury konkursowej przy zamawianiu świadczeń zdrowotnych, to interpretacja art. 35 ustawy o Zakładach Opieki Zdrowotnej z dnia 30.08.1991 r. dokonana przez Departament (...) Ministerstwa Zdrowia jest odmienna i umożliwia Wójtowi Gminy K. zamawianie świadczeń zdrowotnych bez przeprowadzenia konkursu. Śledztwo w sprawie nieprawidłowości w finansowaniu przez Gminę K. programów zdrowotnych i usług medycznych realizowanych przez NZOZ „(...)” w latach 2004-2009, prowadzone pod sygn. akt VI Ds. 80/10, zostało więc umorzone.

Powodowie poddali dalej, że pozwany w dniu 10.09.2011 r. złożył w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia - Krzyków Zachód kolejne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, polegającego na wyłudzeniu środków finansowych na szkodę Gminy K. przez władze spółki NZOZ „(...)” M. L. i A. C. (1) poprzez wprowadzenie podwójnego finansowania pracy pielęgniarek szkolnych i środowiskowych ze źródeł otrzymanych z NFZ i Gminy K.. W tej sprawie Prokuratura odmówiła jednak wszczęcia śledztwa w sprawie sygn. akt 2 Ds. 993/11 z uwagi na fakt, że postępowanie karne co do tego samego czynu i tych samych osób zostało już prawomocnie zakończone postanowieniem w sprawie o sygn. akt VI Ds. 80/10. Pozwany M. A. zawiadomił także o rzekomych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu NZOZ „(...)” posła na Sejm M. J., senatora W. S. czy Sekretarz Stanu J. P.. Podjęli oni interwencję w postaci zapytań przekazywanych m.in. do wójta Gminy K. w celu wyjaśnienia przez niego wątpliwości dotyczących przekazywania środków pieniężnych na rzecz NZOZ „(...)” w ramach prowadzonych działań profilaktycznych.

Powodowie wskazali, że o rzekomo nieprawidłowym funkcjonowaniu NZOZ „(...)” pozwany umieszczał również informacje na swojej stronie [http://\(...\)/](http://(...)/), powołując się na anonimowy list, który mieli sporządzić pracownicy powodowej spółki. Pozwany bezpodstawnie w wypowiedziach powoływał się kolejny raz na anonimowy list, pomimo iż wiedział o drugim liście, skierowanym do wszystkich radnych Gminy K., który został sporządzony i podpisany przez pracowników NZOZ „(...)”, i w którym kategorycznie i jednoznacznie zaprzeczyli oni, jakoby byli autorami, bądź inicjatorami anonimu.

Ponadto przy udziale pozwanego M. A. w czasopiśmie (...) nr (...)z września 2009 r., na stronie 3, ukazał się artykuł zredagowany przez S. G. (1) zatytułowany „(...)”. Artykuł zawierał informacje dotyczące NZOZ „(...)” świadczące o nieprawidłowościach przy finansowaniu przez Gminę K. usług medycznych.

Powodowie podnieśli także, iż M. A., w trakcie zebrania wiejskiego w K., rozpowszechniał informacje, jakoby spółka NZOZ „(...)” wbrew umowom zawartym z Gminą K. nie realizowała programów zdrowotnych na rzecz mieszkańców tej gminy oraz podpisała z Gminą umowy o pracę w charakterze pielęgniarek szkolnych, na co otrzymywała środki z NFZ oraz z Gminy, a tym samym zagarnęła przeznaczone na ten cel środki publiczne.

Wszystkie opisane wyżej działania pozwanego należy w ocenie powodów rozpatrywać łącznie, a ich suma, a przez to skala, może świadczyć niewątpliwie o naruszeniu dóbr osobistych powodów. Powołując się na poglądy doktryny i orzecznictwa, powodowie podnieśli, że dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką mają o niej inne osoby ze względu na zakres jej odpowiedzialności. Dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które obiektywnie oceniając, przypisują jej niewłaściwe postępowanie mogące spowodować utratę do niej zaufania potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania. Dobre imię o powodowej spółce mają natomiast jej klienci, tj. pacjenci, co pozwala na utrzymanie stałej, wysokiej jakości oferowanych przez powodów usług. Dlatego też działania pozwanego stanowią wyraz przypisania powodom negatywnej opinii i godzą w ich dobra osobiste. Podnieśli, że na swoje dobre imię powodowa spółka pracowała wiele lat, a jej pozycja na rynku świadczy o zaufaniu, jakim darzą ją pacjenci. Mimo iż branża medyczna odnotowuje obecnie spadek ilości świadczonej pomocy, powód posiada stałą ilość pacjentów, nawet ją zwiększając, głównie z uwagi na zachowanie najwyższych standardów jakości usług medycznych. Działania pozwanego naraziły zaś powodów na utratę zaufania potrzebnego do prowadzenia działalności w postaci usług medycznych.

W dniu 21.02.2012 r. powodowie wezwali pozwanego do usunięcia skutków naruszenia ich dóbr osobistych poprzez opublikowanie na jego koszt na łamach dziennika, oświadczenia w formie i o treści jak w niniejszym pozwie. Zażądali także od niego zapłaty 70 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz zapłaty 20 000 zł na określony cel społeczny. Wezwanie to okazało się jednak bezskuteczne.

Odnośnie wysokości dochodzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia powodowie podnieśli, że jest ona adekwatna w stosunku do charakteru oraz skali zachowania naruszającego ich dobra osobiste. Kwota 20 000 zł dochodzona tytułem wpłaty na określony cel społeczny uzasadniona jest szkodliwością działania pozwanego.

W odpowiedzi na pozew pozwany M. A. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o **zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.**

Pozwany przyznał, że pełniąc w latach 2006-2009 funkcję radnego w gminie K. podejmował starania zmierzające do wyjaśnienia procedur związanych z dokonywaniem zakupów zdrowotnych przez gminę K.. W tym celu wystosował do wójta gminy interpelację, z zapytaniem, w jaki sposób gmina dokonuje zakupów programów zdrowotnych. Poinformował też osobiście wójta oraz przewodniczącego rady gminy C. C. o nieprawidłowościach. Pozwany złożył także wniosek o przeprowadzenie kontroli przez firmę audytową, jednak jego wniosek został odrzucony. Podniósł, że skierował również sprawę do rozpatrzenia przez R. we W.. Kontrola ta wykazała, że finansowanie spółki odbywa się z naruszeniem ustawy o finansach publicznych, tj. art. 35 tej ustawy, a podpisana umowa praktycznie uniemożliwia gminie jakąkolwiek kontrolę związaną z gospodarowaniem środkami publicznymi. Następnie pozwany zawiadomił Prokuraturę, śledztwo zostało jednak umorzone postanowieniem Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu z dnia 20.10.2010 r. Na skutek działań Prokuratury sprawa skierowana została do Kancelarii Rady Ministrów, zainteresowała się nią także sekretarz stanu J. P.. Na skutek podjętych przez nią działań Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu wznowiła śledztwo w sprawie dotyczącej pielęgniarek szkolnych. Wyjaśnienia w sprawie złożyła - obok pozwanego - radna D. Z. oraz radna A. C. (2).

Dalej pozwany zarzucił, że podjęcie przez powodów chociażby próby powiązania wyżej opisanych działań z jakimikolwiek kwestiami związanymi z rozwiązaniem przez spółkę NZOZ „(...)” sp. z o.o. kontraktu z żoną pozwanego, jest po prostu nie na miejscu. Żona pozwanego od 2007 r. prowadzi gabinet (...), a spółka NZOZ „(...)”, działająca na innej płaszczyźnie medycznej, nie stanowi dla żony pozwanego żadnej konkurencji. Pozwany wskazał, że z

posiadanej przez niego wiedzy wynika, iż powodowie próbują zastraszyć wezwaniami do usunięcia rzekomych skutków naruszenia dóbr osobistych również innych mieszkańców gminy, w tym radną D. Z. czy pielęgniarkę A. P..

Odnosnie spotkania w K. pozwany wskazał, iż na spotkaniu tym jedynie odpowiadał na zadawane pytania. Osobą, która zadawała wiele pytań, w tym związanych z umorzeniem śledztwa, był mąż powódki D. L.. Pozwany podniósł, że na spotkaniu tym nie zabierał głosu w sprawie umów dotyczących zatrudnienia przez gminę pielęgniarek szkolnych za pośrednictwem Spółki (...), albowiem takich umów gmina nie zawierała.

Pozwany podkreślił, że w niniejszej sprawie nie może być mowy o naruszeniu dóbr osobistych. Powódka nie może być zdziwiona faktem, że pozwany będący radnym gminy, starał się dochodzić prawdy, a to z uwagi na pojawienie się wątpliwości odnośnie funkcjonowania Spółki (...). Jako radny dążył bowiem do zagwarantowania mieszkańcom gminy K. dostępu do jak najlepszych usług medycznych, m.in. poprzez kontrolę wydatkowanych funduszy gminnych. W związku z powyższym opieranie powództwa na przepisach regulujących ochronę naruszonych dóbr osobistych jest niezasadne, bowiem do żadnego naruszenia nie doszło. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, pozwany wskazał, iż ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby. Pozwany podniósł także, że jego działania zmierzały do ochrony szeroko rozumianego interesu społecznego, nie miały natomiast na celu dokuczenie powodom. Działania te nie miały również charakteru bezprawnego.

Jeśli chodzi o żądanie powodów zasądzenia na ich rzecz zadośćuczynienia, pozwany wskazał, że również w tym zakresie powództwo powinno podlegać oddaleniu.

Dodał, że w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Krzyków Wydział II Karny w sprawie o sygn. akt II K 9/11 zapadł wyrok uniewinniający S. G. (1) - autora artykułu prasowego, który ukazał się w czasopiśmie (...) nr (...) z września 2009 r. zatytułowany „(...)”. S. G. (1) został oskarżony o pomówienie NZOZ „(...)” poprzez zamieszczenie w wyżej wymienionym artykule nieprawdziwych informacji o działaniu powodowej spółki, tj. iż wbrew umowom zawartym z Gminą K. nie zrealizowała ona programu przeciwdziałania problemom uzależnień wśród mieszkańców gminy, a tym samym zagarnęła przeznaczone na ten cel środki publiczne, narażając tym NZOZ „(...)” na utratę zaufania niezbędnego do prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług zdrowotnych. Powyższa okoliczność sprawia w ocenie pozwanego, iż również w jego przypadku nie może być mowy o naruszeniu dóbr osobistych powodów. Ponadto pozwany wskazał, że strona powodowa poprzez liczne procesy sądowe, chce jedynie dokuczyć osobom pragnącym realizować swoje zadania, zmierzające do wyjaśnienia ewentualnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu powodowej Spółki.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powódki M. L. i A. C. (1) są wspólniczkami, założycielkami i członkami zarządu Spółki z o.o. NZOZ „(...)” w K., której przedmiotem działalności jest świadczenie usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego.

/ dowód: odpis KRS nr (...) – k. 12-13 /

Uchwałą z dnia 30.12.2002 r. Rada Gminy K. zarządziła likwidację istniejącego na terenie Gminy Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, wskazując datę zakończenia likwidacji na dzień 30.06.2003 r.

Dalsze udzielanie świadczeń medycznych na terenie Gminy miał zapewnić NZOZ „(...)”.

/ dowód: uzasadnienie postanowienia o umorzeniu śledztwa z dnia 20.10.2010 r. – k. 162-190;

zeznania świadka A. C. (2) – e-protokół z dnia 17.05.2013 r. – k.

202-204 /

W okresie od 09.02.2004 r. do 2009 r. Gmina K. zlecała Niepublicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej (...) na podstawie umów realizację programów zdrowotnych oraz badań przesiewowych, przekazując na ten cel kwotę 1 866 000 zł pochodzącą ze środków publicznych. I tak:

- w 2004 r. zostały zawarte trzy umowy na realizację przesiewowych badań profilaktycznych oraz monitorowania leczenia mieszkańców Gminy zagrożonych miażdżycą tętnic kończyn dolnych, chorobami alergologicznymi, a także na realizację programów profilaktycznych w zakresie oceny skutków nadużywania różnego rodzaju używek i ewentualnego sposobu ich leczenia, na łączną kwotę 80 000 zł,

- w 2005 r. zostały zawarte dwie umowy na realizację programu profilaktycznego „(...)”, programu profilaktyki leczenia otyłości, badań przesiewowych mieszkańców Gminy zagrożonych chorobami nowotworowymi krtani, programu edukacyjno-diagnostycznego wczesnej prewencji cukrzycy typu II, na łączną kwotę 157 000 zł,

- w 2006 r. zostały zawarte trzy umowy na realizację programu edukacyjno-diagnostycznego wczesnej prewencji przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, program diagnostyki i leczenia mieszkańców Gminy zagrożonych miażdżycą tętnic kończyn dolnych, program przesiewowych badań profilaktycznych oraz monitorowania leczenia mieszkańców zagrożonych zwyrodnieniową chorobą stawów, program wczesnego wykrywania chorób układu krążenia, programu „(...)”, na łączną kwotę 288 000 zł,

- w 2007 r. zostały zawarte dwa aneksy do umowy z dnia 18.12.2006 r. na realizację programu profilaktyki raka prostaty, program wczesnego wykrywania chorób układu krążenia, programu „(...)”, program profilaktyki narządów ruchu, program diagnostyki i leczenia mieszkańców Gminy zagrożonych miażdżycą tętnic kończyn dolnych, programu wczesnego wykrywania cukrzycy i zapobiegania jej powikłaniom i program profilaktyki otyłości na łączną kwotę 386 000 zł,

- w 2008 r. zostały zawarte cztery aneksy do umowy z dnia 18.12.2006 r. na realizację usług medycznych w postaci poradni rehabilitacyjnej, chirurgicznej, ortopedycznej, kardiologicznej, gastrologicznej, zapewnienie opieki całodobowej, dodatkowych godzin pracy personelu medycznego w filiach na kwotę 680 000 zł,

- w 2009 r. został zawarty aneks do umowy z dnia 18.12.2006 r. na zakup i realizację usług medycznych, w tym poradnie specjalistyczne, gabinet rehabilitacji oraz dodatkowe godziny pracy filii na kwotę 275 000 zł (z przyrzeczonych 680 000 zł na podstawie aneksu do umowy z 18.12.2006 roku).

/ dowód: pismo R. z 24.04.2009 r. – k. 42-46; zeznania świadków:

R. P. – e-protokół z dnia 08.02.2013 r. – k. 132-134, M. P. – e-

protokół z dnia 08.02.2013 r. - k. 132-134 /

Gmina K. w rzeczywistości nie sfinansowała programów profilaktycznych, ale usługi medyczne świadczone przez NZOZ „(...)”.

Ze środków pochodzących od Gminy finansowane były gabinety specjalistyczne: fizjoterapii, ortopedii, chirurgii. W 2003 r. zostały przeprowadzone badania alergologiczne.

Na terenie Gminy K. funkcjonuje kilka szkół, w których uczyło się łącznie ok. 800 dzieci. Ponieważ NFZ finansował obecność pielęgniarek szkolnych przez 3 godziny w tygodniu, gmina pokryła koszt opieki pielęgniarskiej w pozostałym czasie.

/ dowód: zeznania świadka B. K. – e-protokół z dnia 10.05.2013 r. – k. 155-157;

zeznania powódki M. L. – e-protokół z dnia 26.11.2013 r. – k. 282-284 /

Pozwany M. A. w kadencji 2006 - 2010 był radnym Gminy K..

W trakcie wykonywania mandatu pozwany zajął się kwestią wydatkowania przez Gminę środków finansowych przeznaczanych na realizację programów profilaktycznych i zdrowotnych.

Swoje stanowisko dotyczące finansowania usług wykonywanych przez NZOZ „(...)” pozwany prezentował również na sesjach Rady Gminy.

Działania w zakresie przekazywania przez Gminę środków finansowych do NZOZ „(...)” razem z pozwanym podejmowała także D. Z., która w okresie od 2006 r. do 2010 r. również była radną Gminy.

/ dowód: zeznania świadków: D. Z. – e-protokół z dnia 17.05.2013 r. – k. 202-204,

D. M. – e-protokół z dnia 06.08.2013 r. – k. 253-255, Z.

M. – e-protokół z dnia 06.08.2013 r. – k. 253-255, K. R.

– e-protokół z dnia 06.08.2013 r. – k. 254-255 /

W dniu 06.09.2007 r. pozwany M. A. oraz D. M. i Z. M. spotkali się z powódkami M. L. i A. C. (1). W trakcie tego spotkania wymienieni wyżej radni próbowali nakłonić właścicielki NZOZ „(...)” do ponownego zatrudnienia A. G. (obecnie A.) w przychodni w B. w charakterze lekarza rodzinnego. Dysponowali pismem mieszkańców z wyrazami poparcia dla tego lekarza i skargą na jej przeniesienie z ośrodka w B. do innej placówki.

Lekarka ta była już w tym czasie związana z pozwanym, o czym nie wiedział D. M..

Obecnie jest żoną pozwanego i prowadzi własny gabinet (...).

/ dowód: stenogram ze spotkania w dniu 06.09.2009 r. wraz z płytą CD – k. 92-102; zeznania

świadków: D. M., Z. M.; zeznania powódki

M. L.; zeznania powódki A. C. (1) – e-protokół z dnia

26.11.2013 r. – k. 282-284; zeznania pozwanego M. A. – e-protokół z

dnia 26.11.2013 r. – k. 283-284 /

Pismem z dnia 18.11.2008 r. poseł M. J. zwrócił się do wójta Gminy K. o udostępnienie dokumentów dotyczących wydatków na zakup programów profilaktycznych, badań przesiewowych i usług medycznych w latach 2004-2008, przebiegu konkursu, ewentualnie przetargu na zlecenie badań profilaktycznych, badań przesiewowych i zakup usług medycznych, kryteriów branych pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o zakupie konkretnych usług medycznych.

/ dowód: pismo z dnia 18.11.2008 r. – k. 17 /

Pozwany zwracał się do NIK w sprawie preferencyjnego traktowania przez władze Gminy spółki (...). Pismo w tej sprawie przesłał do wiadomości senatora W. S.. Pismem z dnia 04.12.2008 r. senator W. S. zwrócił się do wójta Gminy K. o zajęcie stanowiska.

/ dowód: pismo z dnia 04.12.2008 r. – k. 18 /

Na skutek wniosku pozwanego M. A. R. we W., przeprowadziła w okresie od 10.02.2009 r. do 13.03.2009 r. kontrolę doraźną, której przedmiotem była prawidłowość ponoszenia przez gminę K. wydatków związanych z ochroną zdrowia. W szczególności kontrola obejmowała wydatki poniesione na rzecz działającego na terenie Gminy K. NZOZ „(...)” w latach 2003-2008.

W wyniku tej kontroli R. stwierdziła, że wydatki w łącznej kwocie 1 866 000 zł przekazane przez Gminę K. powodowej Spółce (...), zostały poniesione z naruszeniem art. 35 ust. 2 ustawy o finansach publicznych oraz przepisami ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z ich brzmieniem, wyboru realizatora programu zdrowotnego dokonuje się bowiem w drodze konkursu ofert, którego Gmina K. nie przeprowadziła.

Izba wskazała ponadto szereg nieprawidłowości w treści umowy z dnia 18.12.2006 r. zawartej pomiędzy Gminą K. a NZOZ „(...)”, które miałyby działać na niekorzyść Gminy. Jedną z nich dotyczyła braku określenia w umowie sposobu rozliczania NZOZ z realizacji programów zdrowotnych, co uniemożliwiało Gminie przeprowadzenie w tym zakresie jakiegokolwiek kontroli.

Wskazując na powyższe uchybienia, R. nakazała podjęcie skutecznych działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości oraz niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia w przyszłości. Zaleciła przestrzeganie obowiązku udzielania zamówień na realizację świadczeń zdrowotnych oraz programów zdrowotnych, na podstawie wyników przeprowadzonego konkursu ofert na udzielenie zamówienia. Nakazała także podjęcie działań mających na celu doprowadzenie do rozwiązania zawartej z pominięciem konkursu, umowy z dnia 18.12.2006 r. dotyczącej realizacji świadczeń zdrowotnych na rzecz mieszkańców Gminy.

/ dowód: pismo R.z dnia 24.04.2009 r. – k. 42-46; zeznania

świadków: R. P., M. P. /

Z wynikami kontroli R. zapoznała się m.in. świadek A. P., która w okresie od 2004 r. do 2008 r. była zatrudniona w NZOZ „(...)” w charakterze pielęgniarki. Okoliczności rozwiązania umowy o pracę pomiędzy nią a powodową spółką miały charakter konfliktowy.

Po przeczytaniu raportu z kontroli A. P. sporządziła anonimowy list adresowany do przewodniczącego Rady Gminy K. C. C., który doręczyła także pozostałym członkom Rady Gminy oraz wójtowi R. P..

Z treści listu wynikało, że został on sporządzony przez pracowników spółki (...). Wskazano w nim, że programy zdrowotne, na które powodowa spółka otrzymała od Gminy pieniądze, w ogóle nie były realizowane. Wszelkie akcje profilaktyczne realizowane przez NZOZ były sponsorowane przez firmy farmaceutyczne, a tym samym przekazane przez Gminę pieniądze nie mogły zostać wydane zgodnie z ich przeznaczeniem. W liście wskazano także na szereg nieprawidłowości w kierowaniu placówką przez jej właścicielki. Z uwagi na powyższe zwrócono się do władz Gminy K. o wsparcie i interwencję.

/ dowód: list z dnia 28.05.2009 r. – k. 20-22; zeznania świadka A. P. – e-protokół z dnia

10.05.2013 r. – k. 155-157 /

Z treścią listu sporządzonego anonimowo przez A. P. nie zgadzali się pracownicy NZOZ „(...)”, którzy napisali do niego stosowne wyjaśnienie, składając je przewodniczącemu Rady Gminy.

/ dowód: zeznania świadka B. K.; zeznania powódki M. L. /

Pismem z dnia 26.09.2009 r. pozwany wystosował do przewodniczącego Rady Gminy K. interpelację, w której domagał się natychmiastowego wstrzymania finansowania spółki (...), rozwiązania umowy z dnia 18.12.2006 r. zawartej pomiędzy Gminą a tą spółką oraz przeprowadzenia kontroli w celu ustalenia, na co zostały przeznaczone środki przeznaczone przez Gminę na programy profilaktyczne. Powoływał się przy tym na zalecenia pokontrolne R. we W..

/ dowód: interpelacja z dnia 26.06.2009 r. – k. 47 /

W dniu 04.08.2009 r. pozwany M. A. złożył do Prokuratury Rejonowej Wrocław Krzyki Zachód zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę Gminy K. przez NZOZ „(...)” sp. z o.o.

Śledztwo w tej sprawie zostało wszczęte w dniu 11.08.2009 r., a od dnia 30.06.2010 r. zostało przejęte do prowadzenia przez Prokuraturę Okręgową we Wrocławiu Wydział VI ds. Przestępczości Gospodarczej.

Postanowieniem z dnia 20.01.2010 r., VI Ds. 80/10, Prokurator Okręgowy we Wrocławiu na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk umorzył śledztwo m.in. w sprawie:

- doprowadzenia w okresie od 2004 do 2009 r. w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Gminy K. przez właścicielki spółki z o.o NZOZ (...) M. L. i A. C. (1) w ten sposób, iż podpisały z Gminą umowę na pracę pielęgniarek szkolnych i środowiskowych pobierały środki finansowe za ich pracę zarówno z Narodowego Funduszu Zdrowia jak i Gminy K., czym działały na szkodę Gminy K., tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk wobec niestwierdzenia przestępstwa,

- udziału R. P. i M. P. w wyrządzeniu Gminie K. znacznej szkody majątkowej w kwocie 1 866 000 zł w ten sposób, że w okresie od 2004 do 2009 r. w K., działając w warunkach czynu ciągłego, będąc obowiązany na podstawie ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym do zajmowania się sprawami majątkowymi Gminy - R. P. pełniąc funkcję Wójta Gminy oraz M. P. Skarbnika Gminy K., nadużyli swoich uprawnień oraz nie dopełnili ciążącego na nich obowiązku w zakresie dbałości o wydatkowanie środków publicznych w ten sposób, że w ramach realizacji zadań własnych Gminy zajmowania się ochroną zdrowia, zawarli w imieniu Gminy K. z NZOZ (...) sp. z o.o. dziewięć umów wraz z aneksami na realizację programów zdrowotnych oraz badań przesiewowych, przekazując na ten cel kwotę 1 866 000 zł, przy czym wyboru realizatora programów zdrowotnych dokonali z naruszeniem art. 35 ust 2 ustawy o finansach publicznych - bez konkursu ofert oraz nie zabezpieczyli należycie w powyższych umowach możliwości sprawowania ze strony Gminy kontroli nad prawidłowością wykonywania zleconych zadań, czym działali na szkodę Gminy K., tj. o przestępstwo z art. 296 § 1 kk w zw. z art. 12 kk.

/ dowód: postanowienie z dnia 20.10.2010 r. – k. 162-189 /

W toku śledztwa prokurator zabezpieczył dokumentację medyczną pacjentów NZOZ „(...)”. To spowodowało trudności w świadczeniu usług medycznych, braki w informacji dotyczącej pacjentów, którzy mieli trudności z uzyskaniu zaświadczeń, czy uzyskaniu innej pomocy.

Mieszkańcy skarżyli się na te niedogodności.

/ dowód: zeznania świadków: B. K., K. R.; zeznania pozwanej

M. L. /

We wrześniowym numerze czasopisma (...) z 2009 r. ukazał się artykuł pt. „(...)”, którego autorem był S. G. (1). Opisał on fakty związane z wszczęciem przez Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia Krzyków śledztwa w sprawie działania w latach 2002-2009 na szkodę Gminy K., przez nieprawidłowe - z pominięciem konkursu ofert, wydatkowanie środków publicznych w łącznej kwocie 1 866 000 zł, przeznaczonych na realizację programów zdrowotnych i zakup usług medycznych i wyrządzenia tym Gminie znacznej szkody majątkowej.

Dziennikarz wskazał, że wykorzystał w publikacji informacje i dokumenty przekazane mu przez pozwanego M. A., z których miało wynikać, że w latach 2004-2007 spółka (...) nie realizowała wielu programów profilaktycznych oraz badań przesiewowych i że w związku z tym nie wiadomo, gdzie są pieniądze przeznaczone na ten cel przez Gminę. Artykuł wskazywał także na wyniki kontroli przeprowadzonej przez R. we W..

Pozwany nie szukał kontaktu z prasą, S. G. (1) sam się do niego zgłosił.

/ dowód: kserokopia artykułu – k. 23; zeznania pozwanego M. A. /

Pismem z dnia 14.09.2009 r. NZOZ „(...)” sp. z o.o. wezwał pozwanego do zaniechania działania naruszających jego dobra osobiste poprzez zaprzestanie rozpowszechniania nieprawdziwych informacji i opublikowanie w miesięczniku (...) oświadczenia o przeprosinach.

/ dowód: pismo z dnia 14.09.2009 r. – k. 56-57 /

Poza posiedzeniami rady gminy M. A. nie wypowiadał negatywnych opinii nt. NZOZ „(...)” ani nie zarzucał powódkom popełnienia przestępstwa.

/ dowód: zeznania świadków D. M., Z. M., K.

R. /

W 2010 r. pozwany M. A. kandydował w wyborach na wójta Gminy K.. Do jego komitetu należała m.in. D. Z., starająca się o mandat radnej.

Pozwany odbył ok. 20 spotkań przedwyborczych, na których prezentował swój program wyborczy.

Jedno z takich spotkań miało miejsce w dniu 19.04.2010 r. w K.. M. A. zapoznał jego uczestników z założeniami swojego programu.

Przedstawiał także swoje plany co do ochrony zdrowia. Poruszał temat usług świadczonych przez NZOZ (...), wskazując, iż nie były wykonywane usługi specjalistyczne. Pytał słuchaczy, czy uczestniczyli w programach profilaktycznych

Poinformował swoich słuchaczy, że zostało złożone zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

/ dowód: zeznania świadka M. W. – e-protokół z dnia 08.02.2013 r. – k. 133-

134; zeznania pozwanego M. A. /

Na innych zebraniach w T., B. nie były poruszane kwestie finansowania opieki zdrowotnej przez Gminę.

/ dowód: zeznania świadka R. S. – e-protokół z dnia 17.05.2013 r. – k. 203 /

Swoje poglądy dotyczące NZOZ „(...)” pozwany prezentował również na swojej stronie internetowej (...). Była tam mowa o wadliwym wykorzystaniu środków pochodzących od Gminy W.

/ dowód: zeznania świadka A. Z. – e-protokół z dnia 10.05.2013 r. – k. 156-157 /

Mieszkańcy Gminy rozmawiali między sobą o całej sprawie w przychodni, na ulicach, w sklepach. Przekazywali sobie informacje, że pieniądze przekazywane przez Gminę na leczenie pacjentów wpływały na prywatne konta bankowe powódek, że chodziło o kwotę 2 mln zł.

Gazeta, w której ukazał się artykuł „(...)”, dotarła do wielu mieszkańców Gminy.

Pracownicy NZOZ „(...)” zaobserwowali zmianę w stosunku niektórych pacjentów w postaci spadku zaufania do przychodni i osób zatrudnionych.

Sami pracownicy mieli obawy co do swojego dalszego zatrudnienia.

Powódki M. L. i A. C. (1) odczuwały obciążenie psychiczne spowodowane prowadzonymi kontrolami i śledztwami oraz reakcjami mieszkańców. Docierały do nich informacje, iż mieszkańcy omawiają sprawę zagarnięcia, uważają, że powódki zatrzymały środki na swoje potrzeby prywatne.

/ dowód: zeznania świadków: B. K., E. M. – e-protokół z dnia 17.05.2013 – k.

156-157, A. Z. – k. 156-157; zeznania powódki M. L. /

Prywatnym aktem oskarżenia wniesionym przez NZOZ „(...)” sp. z o.o. w K. S. G. (1) został oskarżony o to, że pomógł NZOZ „(...)” oraz M. L. i A. C. (1), zamieszczając we wskazanym wyżej artykule prasowym nieprawdziwe informacje o działaniu Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...), a mianowicie, iż wbrew umowom zawartym z Gminą K., nie zrealizował on programu przeciwdziałania problemom uzależnień wśród mieszkańców tej gminy, a tym samym właściciele spółki zagarnęli przeznaczone na ten cel środki publiczne w wysokości dwóch milionów złotych, narażając tym NZOZ „(...)” na utratę zaufania niezbędnego do prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług zdrowotnych.

Wyrokiem z dnia 21.06.2012 r., II K 9/11, Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia uniewinnił S. G. (1) od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 22.11.2012 r. IV Ka 1024/12.

/ dowód: akt oskarżenia oraz wyroki z uzasadnieniem w aktach II K 9/11 /

W dniu 10.09.2011 r. do Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Krzyków wpłynęło kolejne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wyłudzenia środków finansowych na szkodę Gminy K. przez władze spółki NZOZ „(...)”- M. L. i A. C. (1), złożone przez M. A. i D. Z..

Postanowieniem z dnia 28.11.2011 r., 2 Ds. 993/11, Prokurator Rejonowy dla Wrocławia Krzyków Zachód umorzył śledztwo w sprawie mającego miejsce w okresie od 2004 r. do 2009 r. w K. doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Gminę K. przez właścicielki spółki z o.o. NZOZ (...) –M. L. i A. C. (1) w ten sposób, że podpisały umowę z Gminą na pracę pielęgniarek szkolnych i środowiskowych, a następnie pobierały środki finansowe za ich pracę zarówno z Narodowego Funduszu Zdrowia jak i Gminy K., czym działały na szkodę Gminy K., z uwagi na fakt, że postępowanie karne co do tego samego czynu i tych samych osób zostało prawomocnie zakończone w sprawie sygn. akt VI Ds. 80/10.

/ dowód: pismo z dnia 03.10.2011 r. – k. 84-85; pismo z dnia 30.09.2011 r. – k. 86-87;

postanowienie z dnia 28.11.2011 r. – k. 159-161 /

Pismem z dnia 06.08.2011 r. D. Z. zwróciła się do Kancelarii Prezesa Rady

Ministrów o zbadanie zasadności wydania przez Prokuraturę Okręgową we Wrocławiu postanowienia z dnia 20.10.2010 r. o umorzeniu śledztwa.

Sekretarz Stanu J. P. wystąpiła do Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu o rozważenie przeprowadzenia w trybie nadzoru służbowego kontroli zasadności umorzenia śledztwa w sprawie sygn. akt VI Ds. 80/10, o czym poinformowała D. Z. pismem z dnia 11.08.2011 r.

Pismem z dnia 27.10.2011 r. sekretarz stanu J. P. zwróciła się do wójta Gminy K. o wskazanie umów zawartych przez gminę z NZOZ „(...)”, na podstawie których świadczył w 2010 i 2011 r. usługi jakiegokolwiek rodzaju, za które otrzymał zapłatę ze środków gminy.

Na skutek tych działań Prokurator Apelacyjny we W. dokonał analizy akt w sprawie VI Ds. 80/10 i nakazał kontynuowanie śledztwa w zakresie wskazanym w pktcie II postanowienia o umorzeniu śledztwa z dnia 20.10.2010 r., tj. w sprawie udziału R. P. i M. P. w wyrządzeniu Gminie K. znacznej szkody majątkowej w kwocie 1 866 000 zł w ten sposób, że w okresie od 2004 do 2009 r. w K., działając w warunkach czynu ciągłego, będąc obowiązany na podstawie ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym do zajmowania się sprawami majątkowymi Gminy

- R. P. pełniąc funkcję Wójta Gminy oraz M. P. Skarbnika Gminy K., nadużyli swoich uprawnień oraz nie dopełnili ciężącego na nich obowiązku w zakresie dbałości o wydatkowanie środków publicznych w ten sposób, że w ramach realizacji zadań własnych Gminy zajmowania się ochroną zdrowia, zawarli w imieniu Gminy K. z NZOZ (...) sp. z o.o., dziewięć umów wraz z aneksami na realizację programów zdrowotnych oraz badań przesiewowych, przekazując na ten cel kwotę 1 866 000 zł, przy czym wyboru realizatora programów zdrowotnych dokonali z naruszeniem art. 35 ust 2 Ustawy o finansach publicznych - bez konkursu ofert oraz nie zabezpieczyli należyście w powyższych umowach możliwości sprawowania ze strony Gminy kontroli nad prawidłowością wykonywania zleconych zadań, czym działali na szkodę Gminy K..

Jeśli chodzi natomiast o umorzenie śledztwa w sprawie doprowadzenia w okresie od 2004 do 2009 r. w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Gminę K. przez właścicielki Spółki z o.o NZOZ (...) M. L. i A. C. (1) w ten sposób, iż podpisały z Gminą umowę na pracę pielęgniarek szkolnych i środowiskowych pobierały środki finansowe za ich pracę zarówno z Narodowego Funduszu Zdrowia jak i Gminy K., czym działały na szkodę Gminy K., Prokurator Apelacyjny we Wrocławiu zlecił wykonanie dodatkowych czynności dowodowych w celu sprawdzenia okoliczności uzasadniających wydanie postanowienie o umorzeniu śledztwa w tym zakresie.

/ dowód: pismo z dnia 27.10.2011 r. – k. 19, 48; pismo z dnia 11.08.2011 r. – k. 49; pismo z dnia 23.08.2011 r. – k. 50, pismo z dnia 12.10.2011 r. – k. 51-53; zeznania świadka

D. Z. /

Pismem z dnia 10.09.2011 r. D. Z., M. A. i P. C. zwrócili się do Prokuratora Apelacyjnego we Wrocławiu, wskazując na istotne w ich ocenie kwestie wymagające wyjaśnienia w śledztwie.

/ dowód: pismo z dnia 10.09.2011 r. – k. 80-83 /

Pismem z dnia 20.09.2011 r. D. Z. i M. A. zwrócili się do Prokuratora Generalnego, Ministra Sprawiedliwości, Szefa CBA z zastrzeżeniami wobec śledztwa prowadzonego w Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu.

/ dowód: pismo z dnia 20.09.2011 r. – k. 77-79 /

Pismem z dnia 15.11.2011 r. NZOZ „(...)” sp. z o.o. wezwał D. Z. do zaniechania działania naruszającego jego dobra osobiste przez złożenie na najbliższym posiedzeniu Rady Gminy K. oświadczenia o przeprosinach oraz opublikowanie tego oświadczenia w miesięczniku „(...)”.

/ dowód: pismo z dnia 15.11.2011 r. – k. 58-59 /

Pismem z dnia 15.12.2011 r. NZOZ „(...)” sp. z o.o. wezwał A. P. do zaniechania działania naruszającego jego dobra osobiste, opublikowanie w miesięczniku „(...)” oświadczenia o przeprosinach, zapłaty 5 000 zł na rzecz Zakładu (...) w K..

/ dowód: pismo z dnia 15.12.2011 r. – k. 54-55 /

Pismem z dnia 21.02.2012 r., doręczonym dnia 01.03.2012 r., powodowie wezwali pozwanego do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych poprzez opublikowanie na łamach dziennika Gazeta (...) oświadczenia o przeprosinach, zapłatę 70 000 zł zadośćuczynienia na rzecz powodów i zapłatę 20 000 zł na rzecz Fundacji (...).

/ dowód: pismo z dnia 21.02.2012 r. z dowodem doręczenia – k. 24-26 /

Postanowieniem z dnia 19.12.2012 r., VI Ds. 92/11, Prokurator Okręgowy ponownie umorzył śledztwo w sprawie udziału R. P. i M. P. w wyrządzeniu Gminie K. znacznej szkody majątkowej w kwocie 1 866 000 zł w ten sposób, że w okresie od 2004 do 2009 r. w K., działając w warunkach czynu ciągłego, będąc obowiązany na podstawie ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym do zajmowania się sprawami majątkowymi Gminy - R. P. pełniąc

funkcję Wójta Gminy oraz M. P. Skarbnika Gminy K., nadużyli swoich uprawnień oraz nie dopełnili ciężącego na nich obowiązku w zakresie dbałości o wydatkowanie środków publicznych w ten sposób, że w ramach realizacji zadań własnych Gminy zajmowania się ochroną zdrowia, zawarli w imieniu Gminy K. z NZOZ (...) sp. z o.o., dziewięć umów wraz z aneksami na realizację programów zdrowotnych oraz badań przesiewowych, przekazując na ten cel kwotę 1 866 000 zł, przy czym wyboru realizatora programów zdrowotnych dokonali z naruszeniem art. 35 ust 2 ustawy o finansach publicznych - bez konkursu ofert oraz nie zabezpieczyli należycie w powyższych umowach możliwości sprawowania ze strony Gminy kontroli nad prawidłowością wykonywania zleconych zadań, czym działali na szkodę Gminy K., wobec braku znamion czynu zabronionego.

/ dowód: postanowienie z dnia 19.12.2012 r. – k. 208-232 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powodowie dochodzą ochrony dóbr osobistych w postaci nakazania pozwanemu opublikowania oświadczenia o przeprosinach, zasądzenia zadośćuczynienia oraz nałożenia na pozwanego obowiązku świadczenia na cel społeczny.

Powodowie zarzucili pozwanemu, iż dopuścił się on działań naruszających dobra osobiste powodów poprzez rozpowszechnianie informacji godzących w ich dobre imię, dobrą opinię, renomę, postrzeganie w opinii społecznej.

Przykładowy katalog dóbr osobistych zawarty jest w art. 23 kc, zgodnie z którym dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Według art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, a w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Według art. 448 § 1 kc w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Wreszcie zgodnie z art. 43 kc przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych. Odpowiedniość oznacza m.in. konieczność uwzględnienia specyfiki podmiotowości osoby prawnej, w stosunku do której zakres pojęcia dóbr osobistych będzie różnić się w porównaniu z sytuacją osoby fizycznej (nie będzie obejmować zdrowia, wolności, swobody sumienia, itp.). W przypadku osoby prawnej prowadzącej działalność w określonym zakresie istotnym dobrem osobistym będzie jej renoma, czyli postrzeganie tej osoby w opinii publicznej jako podmiotu działającego profesjonalnie, rzetelnie, uczciwie.

W odniesieniu do powódek M. L. i A. C. (1) żądanie pozwu należy powiązać z ewentualnym naruszeniem takich dóbr osobistych, jak dobre imię, cześć, pozytywna opinia społeczności lokalnej. Natomiast w przypadku powoda NZOZ „(...)” sp. z o.o., będącego osobą prawną naruszenie ujęte w pozwie miałyby dotyczyć renomy tego przedsiębiorstwa, czyli także pozytywnej opinii społeczności lokalnej.

Powodowie zarzucili pozwanemu podejmowanie działań godzących w ich dobra osobiste w postaci czterech zachowań:

- składania bezpodstawnych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa oraz kierowanie innej korespondencji zawierającej posądzenie o wyłudzenie środków finansowych na szkodę Gminy K.,

- rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na stronie internetowej,
- rozpowszechniania nieprawdziwych informacji podczas zebrań i spotkań z mieszkańcami poszczególnych miejscowości wchodzących w skład Gminy K.,
- zainspirowania publikacji artykułu prasowego w czasopiśmie (...) autorstwa S. G. (1).

Powodowie uzasadnili potrzebę udzielenia im ochrony dóbr osobistych w sposób ujęty w pozwie rozmiarem działalności pozwanego, szerokim zakresem jego aktywności, nasileniem działań mających w ich ocenie negatywny oddźwięk. Powołali się na wywołanie w opinii publicznej, wśród mieszkańców gminy ujemnego postrzegania ich osób i prowadzonej działalności, utratę zaufania, a także na zakłócenie funkcjonowania działalności NZOZ „(...)”, w tym świadczenia usług medycznych.

W sprawie o ochronę dóbr osobistych powód dochodzący roszczeń z art. 24 § 1 kc zobowiązany jest wykazać, że dobra te zostały naruszone działaniami pozwanego, natomiast pozwany – wykazać, że naruszenie dóbr osobistych nie było bezprawne, tzn. nastąpiło w wykonaniu ustawowego uprawnienia.

Powodowie wywodząc swoje roszczenie zdają się jednak niejako konstruować je wychodząc od końca, tj. wskazując na skutki efekty przypisywanych pozwanemu działań mających stanowić naruszenie ich dóbr osobistych, czy też skupiając się na nasileniu różnej aktywności pozwanego, zamiast w pierwszej kolejności na samych zachowaniach, które stanowiłyby naruszenie dóbr osobistych.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie potwierdziły jednoznacznie twierdzeń powodów o rozpowszechnianiu przez pozwanego informacji godzących w dobre imię i renomę powodów.

Jeżeli chodzi o spotkania przedwyborcze na terenie miejscowości wchodzących w skład Gminy K., świadek M. W. zeznał, że na zebraniu w K. pozwany poruszył temat finansowania usług medycznych przez Gminę, informował o złożeniu zawiadomienia do prokuratury i podniósł, że finansowanie było wadliwe, a usługi nie zostały wykonane. Nie padło jednakże sformułowania o wyłudzeniu czy innym postępowaniu powódek, które zostałyby przez pozwanego ocenione w kategoriach popełnienia przestępstwa, a sprawa została w ogóle poruszona w ramach dyskusji pomiędzy pozwanym a mężem jednej z powódek. Również świadkowie D. M., Z. M. i K. R. zeznali, że poza posiedzeniami rady gminy M. A. nie wypowiadał negatywnych opinii nt. NZOZ „(...)” ani nie zarzucał powódkom popełnienia przestępstwa. Świadek R. S. zeznał, że na zebraniach, w których uczestniczył, kwestia finansowania świadczeń wykonywanych przez NZOZ „(...)” nie była omawiana.

Na podstawie tego materiału dowodowego nie sposób odtworzyć jednoznacznie przebiegu zebrania w K., na którym pozwany wedle twierdzeń pozwu miał zarzucić powódkom popełnienie przestępstwa wyłudzenia środków gminnych.

Również na podstawie zeznań świadków, tj. praktycznie wyłącznie świadka A. Z., nie sposób odtworzyć, na czym polegało omawianie przez pozwanego na stronie internetowej działalności NZOZ „(...)” oraz finansowania tej działalności. Powodowie nie przedłożyli żadnych wydruków czy zrzutów ekranu, które obrazowałyby treść wpisów umieszczanych na stronie internetowej przez pozwanego. Świadek A. Z. zeznała, że nie pamięta dokładnej treści publikacji internetowej. Nie może to być wystarczające dla stwierdzenia, że pozwany miał naruszyć dobra osobiste powodów umieszczając na stronie internetowej informacje, które mogłyby w takie dobra godzić.

Nie można też uznać za naruszające dobra osobiste powodów przypisywanemu pozwanemu inspirowania artykułu autorstwa S. G. (1) w piśmie (...). S. G. (1) został prawomocnie uniewinniony od zarzutu przestępstwa zniesławienia z art. 212 § 2 kk, a sąd karny stwierdził, że artykuł przedstawiał jedynie relację z czynności podjętych przez pozwanego jako radnego Gminy K. i podawał informacje na temat faktów bez żadnych opinii lub komentarzy. Skoro pozwany zrelacjonował autorowi artykułu podjęte przez siebie działania, poinformował o rzeczywiście zaistniałych faktach, takich jak wyniki kontroli przeprowadzonej przez R. czy skierowanie zawiadomienia do prokuratury oraz interpelacji wobec stwierdzenia nieprawidłowości w finansowaniu świadczeń medycznych przez Gminę, nie można

mu przypisywać inspirowania autora artykułu w sposób prowadzący do świadomego naprowadzenia go na takie sformułowania treści artykułu, które miałyby czy nawet tylko mogłyby naruszać dobra osobiste powodów. Właściwie wręcz nieuprawnione jest mówienie o inspirowaniu. Pozwany zeznał, że nie szukał kontaktu z prasą, a autor artykułu S. G. (1) sam się do niego zgłosił. Można dodać, że powodowie pomimo wezwania nie wskazali adresu świadka S. G. (1), co uniemożliwiło jego przesłuchanie, a zatem nie można odtworzyć w drodze bezpośredniego przesłuchania, jak wyglądał proces przygotowania materiału prasowego i jaki był faktyczny udział w tym pozwanego.

Jeżeli samo opublikowanie artykułu nie stanowiące zniesławienia w rozumieniu art. 212 kk nie mogło być także naruszeniem dóbr osobistych wobec objęcia treścią publikacji podania jedynie informacji na temat rzeczywiście zaistniałych faktów, to również przekazania przez pozwanego informacji o takich faktach nie sposób uznać za działania naruszające dobra osobiste powodów.

Odnosząc się natomiast do zarzucanego pozwanemu kierowania zawiadomień do organów ścigania albo pism do innych osób, w szczególności organów państwowych, brak jest podstaw do uznania, że tego rodzaju aktywność może prowadzić do obciążenia pozwanego odpowiedzialnością za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 24 § 1 kc i art. 448 kc.

Nie ulega wątpliwości, że pozwany skierował zawiadomienia do prokuratury w sprawie nieprawidłowego finansowania przez Gminę K. świadczeń zdrowotnych wykonywanych na rzecz mieszkańców tej gminy przez NZOZ „(...)”. Samo takie działanie stanowi jednakże realizację prawa przysługującego każdemu, niezależnie od tego, czy pełni jakąkolwiek funkcję publiczną, czy też jest osobą prywatną.

Art. 24 § 1 kc konstruuje ochronę naruszonych dóbr osobistych opartą o domniemanie bezprawności. Bezprawność jest kategorią obiektywną i polega na sprzeczności z prawem lub z zasadami współżycia społecznego. Za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobra osobiste, o ile nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających tego typu działanie. Okoliczności takie obejmują działanie w ramach porządku prawnego, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok SN z dnia 19.10.1989 r., II CR 419/98, OSP 1990/11-12/137). Ciężar wykazania, że zachodzą okoliczności pozwalające na obalenie domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych spoczywa na pozwanym naruszcycielu.

Złożenie zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa nie może być uznane za działanie bezprawne, skoro stanowi realizację prawa przysługującego każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej. Każdy ma bowiem prawo oczekiwać od organów powołanych ustawowo do zapewnienia przestrzegania praworządności, iż podejmą działania zmierzające do ustalenia, czy zasady porządku prawnego mogły zostać naruszone.

Bezprawność działania w tym zakresie mogąca uzasadniać odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych mogłaby pojawić się dopiero w przypadku, gdyby zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zostało złożone w warunkach zawinienia, tj. pełnej świadomości po stronie zawiadamiającego, iż przestępstwo nie zostało popełnione, oraz chęci zaszkodzenia czy uprzykrzenia funkcjonowania innej osobie, pomawianej o popełnienie takiego czynu, czyli w warunkach wypełniających znamiona przestępstwa z art. 238 kk.

Pozwanemu takiego zarzutu nie da się postawić. Pozwany w latach 2006-2010 był radnym Gminy K.. Z tego tytułu nie tylko uprawniony, ale wręcz zobowiązany był do podejmowania działań zmierzających do kontrolowania działań organu wykonawczego Gminy, tj. jej wójta, w szczególności do wyjaśniania kwestii gospodarowania zasobami finansowymi Gminy jako środkami publicznymi. W ramach wykonywania mandatu radny może domagać się udzielenia mu informacji i wyjaśnień, a także kierować stosowne zawiadomienia do innych organów państwowych czy samorządowych. Realizacja mandatu radnego nie może zostać ograniczona, a skutki podejmowanych działań oceniane ujemnie poprzez powoływanie się na ochronę dóbr osobistych. W wyroku z dnia 09.05.2000 r., IV CKN 31/09, Sąd Najwyższy uznał, że działania naruszające cudze dobra osobiste, podjęte w ramach funkcjonowania komisji rewizyjnej powołanej przez radę gminy, nie mają charakteru bezprawnego, jeżeli pozostają w granicach kompetencji takiej komisji. Natomiast w wyroku z dnia 31.03.2009 r., I ACa 1110/08, Sąd Apelacyjny w Warszawie wskazał, że

radny ma prawo i obowiązek kontrolować działania organów gminy, a mało grzeczny sposób jego wypowiedzi może nie naruszać dóbr osobistych.

Pozwany dysponował wynikami kontroli przeprowadzonej przez R., czyli instytucję powołaną na nadzoru i kontroli nad gospodarnością gmin i prawidłowością dysponowania środkami publicznymi. R. poddała ocenie umowy o finansowanie programów medycznych zawierane przez Gminę K. z NZOZ „(...)” sp. z o.o. i stwierdziła nieprawidłowości dotyczące trybu zawierania tych umów z pominięciem konkursu, a także wadliwości samej treści umów polegające na pominięciu mechanizmu kontroli przez gminę zagospodarowania środków przekazanych NZOZ. Powoda spółka nie była zobowiązana do szczegółowego raportowania przebiegu realizacji zleconych programów medycznych. Ponadto umowy służyły w istocie finansowaniu specjalistycznej opieki medycznej, a nie programów badań profilaktycznych i przesiewowych przewidzianych w tych umowach.

Nie można czynić pozwanemu żadnego zarzutu z tego, iż dysponując wskazanymi wynikami kontroli przeprowadzonej przez ustawowo umocowaną instytucję, skierował do prokuratury zawiadomienie o przestępstwie niegospodarności czy też niedopełnienia obowiązków po stronie organów gminy, tj. jej wójta i skarbnika. Celem pozwanego było poddanie ocenie działań podejmowanych przez organy Gminy K., w stosunku do których jako członek kolegiального organu uchwałodawczego uprawniony był do sprawowania czynności nadzorczych i kontrolnych. Działania pozwanego ukierunkowane były przede wszystkim na badanie działań wójta Gminy K.. Skoro jednak na podstawie raportu kontrolnego R. można było formułować zastrzeżenia co do prawidłowości nawiązania stosunków umownych przez gminę z NZOZ, a przez to prawidłowości wydatkowania środków publicznych, nie można uznawać złożenia zawiadomienia przez pozwanego za pobawione usprawiedliwionych podstaw, nieuprawnione, a przez to bezprawne.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03.01.2003 r., I CKN 1391/00, działanie w ramach porządku prawnego, podjęte w obronie uzasadnionego interesu społecznego, stanowi okoliczność wyłączającą bezprawność działania naruszydciela.

Z kolei Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 09.09.2009 r., I ACa 528/09, stwierdził, że złożenie doniesienia do organów jako działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego wyłącza bezprawność działań naruszających dobra osobiste, jeżeli zostało dokonane w granicach określonych tym porządkiem prawnym, to jest pozostaje w zgodzie z obowiązującymi przepisami, jest rzeczowe, obiektywne, podjęte z należytą starannością.

Powód NZOZ „(...)” sp. z o.o. jako podmiot związany z Gminą umowami opiewającymi na poważne kwoty oraz obie powódki jako osoby kierujące tą spółką winni mieć świadomość, że wykonywanie jakichkolwiek usług finansowanych ze środków publicznych musi odbywać się pod kontrolą nie tylko ze strony właściwych organów państwowych, ale także pod kontrolą społeczną. Skoro umowy zawarte w latach 2003-2009 zawierały nieprawidłowości powodujące, że prawidłowość wydatkowania środków publicznych przez organy gminy mogła budzić wątpliwości, a nawet wręcz zostać oceniona jako działanie niezgodne z prawem, nie można odmawiać pozwanemu prawa do przedstawienia sprawy właściwym organom. To samo należy odnieść do przedstawienia faktów, z jakimi zapoznał się w czasie pełnienia funkcji radnego, w rozmowie ze S. G. (1) w trakcie przygotowywania przez niego artykułu.

Można dodać, że prokurator przeprowadził rozbudowane postępowanie dowodowe obejmujące dokumenty i przesłuchania, a jego czynności zakończyły się umorzeniem postępowania, a nie odmową jego wszczęcia, co oznacza, że samo zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego nie było pozbawione jakichkolwiek usprawiedliwionych podstaw.

Zatem czynności dokonywane przez pozwanego w okresie wykonywania funkcji radnego Gminy K. podejmowane były w warunkach istnienia po jego stronie usprawiedliwionego przekonania, że zachodzą podstawy do poddania kontroli działań wójta Gminy K., w szczególności dysponowania środkami publicznymi. Pozwany nie działał zresztą sam, w kierowaniu korespondencji do różnych organów państwowych uczestniczyły także radne D. Z. i A. C. (2).

Także w zakresie skierowania drugiego zawiadomienia w sprawie finansowania przez gminę usług pielęgniarek szkolnych, nawet mimo ustania funkcji radnego, również nie da się przypisać pozwanemu działania zmierzającego do naruszenia dóbr osobistych powodów. Samo finansowanie wskazanych usług miało miejsce w ramach umów łączących NZOZ „(...)” i Gminę K.. W braku szczegółowego raportowania wykonania tej umowy przez zakład opieki zdrowotnej również mogły zachodzić poważne wątpliwości co do prawidłowości wydatkowania środków publicznych.

Także kierowanie korespondencji do innych osób, tj. członków władzy ustawodawczej albo później pełnomocnika rządu ds. zwalczania korupcji sekretarz stanu J. P., mieści się w zakresie uprawnień przysługujących każdemu obywatelowi, a w szczególności radnego podejmującego próbę kontroli nad funkcjonowaniem i finansami gminy. Zresztą w zakresie korespondencji z sekretarzem stanu J. P. osobą wiodącą była D. Z., do której kierowane były pisma zawierające odpowiedzi na zgłoszone przez nią wnioski.

Nie ulega wątpliwości, że utrzymywanie się w opinii publicznej wśród mieszkańców Gminy wątpliwości co do działalności NZOZ „(...)” oraz osobiście powódek, wymiana poglądów co do nierzetelnego pobrania środków od Gminy, dochodzące do powódek sygnały o pojawieniu się takich opinii mogły wywołać u powodów ujemne doznania psychiczne, a także negatywne ich postrzeganie w opinii mieszkańców. Efekt taki nie pozostaje jednakże w związku przyczynowym z samym tylko działaniem pozwanego, ale przede wszystkim wynikiem samego prowadzenia postępowania przygotowawczego przez prokuraturę i opublikowania informacji o takim postępowaniu. Również utrudnienia w wykonywaniu pomocy medycznej związane z przejęciem dokumentacji medycznej wynikły ze sposobu działania samej prokuratury, która nie powinna była odbierać całej dokumentacji, ale zażądać ewentualnie jej kopii, bądź sama wykonać kopie i zwrócić niezwłocznie dokumentację jako zbędną dla postępowania karnego (art. 230 § 2 kpk).

Odnosząc się do podnoszonej przez powodów kwestii osobistego interesu pozwanego związanego z jego zaangażowaniem w przywrócenie na dotychczasowe miejsce pracy dr A. G., obecnie żony powoda, możnaby oceniać negatywnie postępowanie pozwanego, iż pełniąc funkcję publiczną podjął czynności w interesie osoby bliskiej. Jednakże brak jest podstaw do stwierdzenia, że działania podjęte przez pozwanego były wyłącznie jego reakcją na odmowę przeniesienia dr G. do poprzedniego miejsca pracy. Treść rozmowy pozwanego i dwóch radnych z powódkami nie pozwala przyjąć, że od czynności związanych z przywróceniem osoby bliskiej na dotychczasowe stanowisko pozwany uzależnił podjęcie dalszych działań związanych z kontrolą działalności NZOZ. W okresie późniejszym pozwany uzyskał dostęp do dokumentu w postaci protokołu kontroli R. i na tej podstawie zawiadomił organ ścigania.

Sąd uznał zatem, iż żądania zgłoszone przez powodów nie znalazły należytego usprawiedliwienia w materiale dowodowym, albowiem brak jest podstaw do stwierdzenia, że działania podejmowane przez pozwanego M. A. stanowiły bezprawne naruszenie dóbr osobistych powodów. Można dodać, że nieuzasadnione było żądanie przez NZOZ „(...)” sp. z o.o. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Krzywda jest niemajątkową szkodą na osobie, polegającą na ujemnych doznaniach psychicznych albo fizycznym cierpieniu i dolegliwościach z powodu choroby lub urazu, a zatem jest właściwa wyłącznie dla osoby fizycznej. Osoba prawna, w szczególności spółka kapitałowa, nie może odczuwać krzywdy w rozumieniu art. 445 i 448 kc, nawet jeżeli krzywdę odczuwają wspólnicy lub członkowie jej zarządu. Sfera odczuć właściwa jest bowiem osobom fizycznym, a nie prawnym (wyrok SN z dnia 05.04.2013 r., III CSK 198/12, OSNC 2013/12/141). Poczucia krzywdy po ich stronie nie da się przypisać spółce, tak jak skutków czy wad oświadczenia woli, winy, dobrej wiary, albo innego rodzaju świadomości. Tym samym spółka kapitałowa, czy inna osoba prawna, nie może domagać się zadośćuczynienia za krzywdę, której doznać nie może. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym sprawę tym samym nie podziela stanowiska zajętego w tym zakresie przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24.09.2008 r., II CSK 126/08, OSNC-ZD 20092/58, przychyła się natomiast do poglądu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28.09.1999 r., I ACa 464/99.

Zatem z uwagi na wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego sąd oddalił w całości żądania zawarte w pozwie.

Pozwanemu jako wygrywającemu sprawę w całości przysługuje zgodnie z art. 98 kpc zwrot kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 360 zł liczone od żądania niemajątkowego (§ 11.1.2 rozporządzenia MS z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz 3 600 zł liczone od żądania majątkowego (§ 6.6 cyt. rozporządzenia) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, tj. łącznie 3 977 zł. Zgodnie z art. 105 § 1 kpc współuczestnicy sporu zwracają koszty procesu w częściach równych. Ponieważ wynik dzielenia kwoty 3 977 zł przez 3 to ułamek okresowy 1 325, (66), aby uniknąć tej niedokładności, sąd określił kwotę kosztów przypadających od powodowego NZOZ „(...)” sp. z o.o. na 1 325, 68 zł, a od pozostałych powódek na 1 325, 66 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.